

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Хореографія”

Спеціалізація
“Народна хореографія”

Київ 2007

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Хореографія”

Спеціалізація
“Народна хореографія”

Київ 2007

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру
навчальних закладів культури і мистецтв України

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма

для вищих навчальних закладів культури і мистецтв

I–II рівнів акредитації. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 16 с.

Укладач	В. М. Кізяков – викладач-методист Херсонського училища культури
Рецензенти:	А. Є. Рехлицька – зав. кафедри мистецтвознавства та психології Херсонського академічного ліцею при ХДУ, доцент кафедри ХДУ Л. П. Щербина – викладач-методист Миколаївського державного училища культури
Редактор	Є. Д. Колесник
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько

Навчальне видання

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ризографічний
Ум. друк. арк. 0,93. Наклад 100 прим.

ПП “НОВА КНИГА”

21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20;

Тел./факс: (0432) 52–34–82, 52–34–81

E-mail: zbut@novaknyha.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2646 від 11.10.2006 р.

© Державний методичний центр
навчальних закладів культури і
мистецтв, 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з предмета “Педагогічна практика” розрахована на студентів вищих навчальних закладів I–II рівня акредитації хореографічної спеціалізації на основі неповної середньої освіти.

Ця програма укладена з урахуванням вимог державного стандарту нормативного предмета “Педагогічна практика”

У підготовці робочої програми враховано принцип комплексного вивчення студентами спеціальних предметів, який передбачає оволодіння ними сукупно з “Педагогічною практикою” низки інших спеціальних дисциплін: “Класичний танець”, “Народно-сценічний танець”, “Український танець”, “Сучасний танець”, “Сучасний бальний танець”, “Композиція та постановка танцю”, “Методика викладання хореографії”, “Методика роботи з хореографічним колективом”, “Ансамбль”, “Історія костюму”, “Історія хореографічного мистецтва”.

Дана навчальна програма враховує також зміни, які відбулися у викладанні педагогічної практики у відповідних вищих закладах, специфіку фахової підготовки студентів з мистецького напрямку.

Основною формою проведення занять є теоретичні та індивідуальні заняття згідно з навчальним планом, але для творчого осмислення ідей і положень курсу “Педагогічна практика” студент обов'язково самостійно готується до занять.

До програми додається перелік понять і основних вмінь, які обов'язкові для кожного студента, а також список літератури з курсу “Педагогічна практика”.

Критерієм оцінки знань і навичок студента є не стільки обсяг матеріалу, що залишився у пам'яті, скільки вміння його аналізувати, узагальнювати, активно і творчо використовувати у позанавчальній ситуації, самостійній роботі.

Навчальна програма розрахована на 104 педагогічні години (з них 84 лабораторно-практичних, 20 індивідуальних).

У ній надано орієнтовний тематичний план із розподілом навчального часу на вивчення окремих розділів і тем за курсами і семестрами навчання. Викладачу за погодженням з відповідною ПЦК надається право змінювати 20 % кількості годин, передбачених для викладання тем курсу у межах навчального плану.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Предмет “Педагогічна практика” включає: “Класичний танець”, “Народно-сценічний танець”, “Український танець”, “Сучасний та Бальний танець” – в його практичному застосуванні. “Методика викладання хореографії”, “Практика керівництва хореографічним колективом” – у теоретичному застосуванні. Він має за мету підготувати грамотного фахівця з предметів хореографічного мистецтва.

Головними цілями предмета “Педагогічна практика” є:

- розробка та складання документації предметно-циклової комісії з хореографії;
- методично правильне складання хореографічних комбінацій біля станка та на середині зали;
- методично вірне складання планів заняття або його частини.

На диференційованих заліках після VII, VIII семестрів з предмета “Педагогічна практика” студенти повинні:

- методично правильно скласти комбінації з хореографії;
- скласти план проведення навчального заняття та відкритого навчального заняття;
- добре знати термінологію та вміти роз’яснити методику виконання вправ, а також попереджати про можливі помилки під час виконання;
- вміти провести частину заняття з предметів хореографії (народно-сценічний танець, український танець, класичний танець, сучасний та сучасний бальний танці)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівні навчальних досягнень	За 5-ти бальною системою	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Незадовільний	2	Студент не володіє навичками розробки та складання документації ПЦК. Методично невірно складає комбінації біля станка чи на середині зали з предметів хореографії. Не на достатньому рівні володіє термінологією та методикою виконання рухів. Має дуже слабкі навички в роботі зі студентами може відповісти на 25 % питань з методики виконання рухів біля станка та на середині зали.
Задовільний	3	Студент володіє навичками розробки та складання документації ПЦК, але допускає помилки. В методиці складання комбінацій присутні незначні помилки. Студент володіє термінологією та методикою виконання рухів. Має навички роботи зі студентами, може відповісти на 45 % питань з методики виконання рухів біля станка та на середині зали.
Добрий	4	Студент вміє розробляти та складати документи з ПЦК з незначними помилками. Методично вірно складає комбінації біля станка та на середині зали. Добре володіє термінологією та методикою виконання рухів. У самостійній роботі зі студентами не досить впевнений. Може відповісти на 75 % питань з методики виконання рухів біля станка та на середині зали.
Відмінний	5	Студент на високому професійному рівні розроблює та складає документацію ПЦК, методично вірно складає комбінації біля станка та на середині зали. Відмінно володіє термінологією та методикою виконання рухів. Впевнено працює зі студентами, може відповісти на 100 % питань з методики виконання рухів біля станка та на середині зали.

Орієнтовний тематичний план

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Разом	лабораторні та практичні	індивідуальні	Самостійне вивчення
III курс VI семестр					
Розділ 1. Планувальна робота.					
1.1.	Програма, робоча програма, тематичний план та роботи з ним	3	2	1	7
1.2.	Календарно-тематичний план і робота з ним	3	2	1	7
1.3.	План проведення навчальних занять. Типи занять.	3	2	1	3
	Всього:	9	6	3	17
Розділ 2. Методика побудови та проведення навчальних занять.					
2.1.	Методика побудови та проведення занять з класичного танцю	4	4		
2.2.	Методика побудови та проведення занять з народно-сценічного та українського танців	4	4		
2.3.	Методика підготовки та проведення занять з сучасного та сучасного бального танців.	4	4		
	Всього:	12	12		
Розділ 3. Відвідування занять та їх аналіз.					
3.1.	Відвідування занять з класичного танцю та їх аналіз.	5	4	1	3
3.2.	Відвідування занять з народно-сценічного та українського танців та їх аналіз	7	6	1	
3.3.	Відвідування занять з сучасного та сучасного бального танців та їх аналіз	5	4	1	
	Всього:	17	14	3	3
Всього за семестр		38	32	6	20

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Разом	лабораторні та практичні	індивідуальні	Самостійне вивчення
IV курс. VII семестр					
Розділ 4. Методика підготовки та проведення навчальних занять.					
4.1.	Методика складання комбінацій різного ступеня складності біля станка та на середині зали з класичного танцю	8	8		8
4.2.	Проведення частини заняття з класичного танцю по вивченню комбінацій біля станка та на середині зали	6	4	2	
4.3.	Методика складання комбінацій різного ступеня складності біля станка та етюдів на середині зали з народно-сценічного та українського танців	6	6		12
4.4.	Проведення частини заняття по вивченню комбінацій біля станка та етюдів на середині зали з народно-сценічного та українського танців	14	8	6	
	Всього:	34	26	8	20
IV курс. VIII семестр					
4.5.	Методика складання комбінацій різного ступеня складності біля станка та на середині зали етюдів та композицій із сучасного та сучасного бального танців	12	12		14
4.6.	Проведення частини заняття по вивченню тренажу, етюдів та композицій із сучасного та сучасного бального танців	3		3	
	Всього:	15	12	3	14

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Разом	лабораторні та практичні	індивідуальні	Самостійне вивчення
	Розділ 5. Методика підготовки та проведення відкритих навчальних занять, Д/з та іспитів.				
5.1.	Методика підготовки та проведення відкритих навчальних занять, Д/з та іспитів	13	12	1	
5.2.	Проведення відкритого навчального заняття	2		2	4
5.3.	Аналіз проведення відкритого навчального заняття	2	2		3
	Всього:	17	14	3	6
	Всього за семестр	32	26	6	20
	Всього з предмета	104	84	20	60

ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ.

Розділ 1. Планувальна робота.

Тема 1.1. Робота з програмою та тематичним планом.

Ознайомлення зі складовими частинами «Програми» з курсу предметів спеціалізації (титульний лист, пояснювальна записка, методичні рекомендації, критерії, оцінювання навчальних досягнень студентів, орієнтовний тематичний план, зміст тем програми, перелік обов'язків учнів, навичок, вправ і комбінацій, які повинен виконувати студент). Рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів, література.

Тематичний план та його складова частина

Назва розділу, теми	Кількість годин			
	Усього	Групові	Індивідуальні	Самостійне вивчення
1	2	3	4	5

Складання тематичного плану.

Тема 1.2. Календарно-тематичний план (КТП) та робота з ним.

№	Дата	Назва розділів, тем	Кількість годин	Література	Дом.завдання
1	2	3	4	5	6

Принципи у підході до складання КТП на основі тематичного плану та програми. Складання КТП.

Тема 1.3. План проведення навчальних занять. Типи занять.

Типи навчальних занять: засвоєння нових знань, засвоєння умінь та навичок, узагальнення та систематизація знань.

Структура занять різних типів та їх зміст.

Хронометраж часу.

Складання плану проведення навчального заняття на основі КТП.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ПОБУДОВИ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.

Тема 2.1. Методика побудови занять з класичного танцю в залежності від їх типу, вікових категорій та курсу навчання. Структура заняття (екзерсис біля станка, на середині залу, *allegro*). Послідовність екзерсису біля станка та на середині залу. Послідовність виконання *allegro*. Принципи у підході до підбору музичного матеріалу в залежності від вікових категорій.

Тема 2.2. Методика побудови занять з народно-сценічного та українського танців в залежності від їх типу, вікових категорій та курсу навчання. Структура заняття (екзерсис біля станка, обертання та техніка, вивчення рухів до танців різних національностей, вивчення етюдів та танців, репетиційна робота). Послідовність екзерсису. Принципи у підході до підбору музичного матеріалу в залежності від комбінацій та вікових категорій.

Тема 2.3. Методика побудови та проведення занять із сучасного та бального танців в залежності від їх типу, вікових категорій та курсу навчання. Структура заняття з сучасного танцю: розігрів, ізоляція вправи для хребта, рівні, крос, пересування в просторі, імпровізація. Структура заняття із сучасного бального танцю: розігрів, підготовчі вправи,

вивчення елементів, вивчення зв'язок, вивчення композицій, репетиційна робота. Принципи у підході до підбору музичного матеріалу в залежності від стилю та вікових категорій.

РОЗДІЛ 3. ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ ТА ЇХ АНАЛІЗ

Тема 3.1. Відвідування занять в навчальних групах училища культури, ліцеї мистецтв та самодіяльних танцювальних колективах з метою ознайомлення з принципами проведення навчальних занять різних напрямків хореографічного мистецтва. Визначення мети, взаємовідвідування занять та методика їх аналізу, позитивні сторони заняття, зауваження, висновки.

РОЗДІЛ 4. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 4.1. Методика складання комбінацій різного ступеня складності біля станка та на середині зали з класичного танцю.

Група вправ, які виконуються хребтом, методика їх побудови. Рухи, які виконуються *en dehors* і *en dedans* – методика їх побудови. Використання положень *epaulement* біля станка, використання поз класичного танцю в комбінаціях біля станка. Методика складання вправ екзерсису та *allegro* у системі їх ускладнення. Основні та допоміжні рухи. Особливості використання вправ *en tournant* на середині зали. Методика складання маленького та великого *adagio* у системі їх ускладнення. Практичне складання комбінацій екзерсису та *allegro* у відповідності до навчального типу. Методика роботи з акомпаніатором на уроці.

Методика роботи по вивченню комбінацій з учнями.

Тема 4.3. Методика складання комбінацій різного ступеня складності біля станка та етюдів на середині зали з народно-сценічного та українського танців.

Відповідність характеру вправи біля станка та характеру музичного супроводу. Головні та другорядні рухи у комбінаціях біля станка. Рухи, які додають комбінації національного колориту, їх співвідношення з головною вправою. Тривалість комбінацій та їх складність в залежності від року навчання. Обертальні вправи вивчаються поступово, по мірі їх ускладнення, потім – в комбінаціях. Вивчення танцювального матеріалу на середині у такій послідовності: рухи, комбінації, етюди,

танці, репетиційна робота.

Репетиційна робота включає в себе: роботу над методикою, технікою та емоційністю виконання як вправ, так і етюдів у цілому, почуття ансамблю. Практичне складання комбінацій та етюдів.

Тема 4.5. Методика складання тренажу з сучасного та сучасного бального танцю.

Взаємозв'язок тренажу у класичному і сучасному танцях; різниця між ними. Відповідність характеру комбінації, його стилю та стилю музичного супроводу. Постійність вивчення рухів у системі їх ускладнення. Вивчення базових рухів, їх розробка та ускладнення, складання комбінацій та етюдів і композицій. Робота над технікою виконання вправ. Положення в парі у бальному танці. Репетиційна робота.

Теми 4.2. – 4.4. – 4.6. Проведення частини заняття з предметів хореографічного циклу по вивченню комбінацій екзерсису (тренажу) та етюдів. Робота з концертмейстером. Етапність пояснення та вивчення матеріалу, робота над методикою, технікою та манерою виконання вправ. Практичне складання вправ, етюдів та комбінацій.

РОЗДІЛ 5. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ, ДЕРЖАВНИХ ЗАЛКІВ ТА ІСПИТІВ.

План проведення відкритого навчального заняття.

Тема. Мета:

Хід заняття, література, технічні засоби.

Програма проведення державного заліку та практичної частини іспиту.

Складання екзаменаційних білетів.

Практичне складання плану проведення відкритого навчального заняття.

Складання програми державного заліку, іспиту: перелік вправ з вивченням характеру, перелік вправ або етюдів та танців на середині зали (із зазначенням прізвища студента, якщо вони склалися студентами). Критерії оцінювання знань студентів. Складання вимог до проведення державного заліку та іспитів.

Підготовка та практичне проведення відкритого навчального заняття та його аналіз.

Перелік обов'язкових умінь і навичок, які повинен набути студент.

Наприкінці свого навчання студент повинен:

- вміти розробляти та складати документацію предметно-циклової комісії з хореографії (Тематичний план, календарно-тематичний план, плани уроків, план відкритого заняття);
- методично правильно складати комбінації біля станка та на середині зали з предметів хореографії;
- добре володіти термінологією та вміти роз'яснити методику виконання вправ;
- вміти провести частину заняття з предметів хореографії (Народно-сценічний, український, сучасний та сучасний бальний танці).

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Для складання та розробки документації з предметів хореографії необхідно використовувати наочні приклади готових документів.

Розробляючи план уроку з предметів хореографії для кожного курсу необхідно враховувати програму даного курсу. Слід звертати увагу на підбір музичного матеріалу, техніки та методики виконання рухів, складність композиції чи комбінації, що вивчається.

Складаючи комплекс підготовчих вправ до нового танцю необхідно враховувати такі моменти: починати від простого до складного; вправи повинні спочатку розігрівати м'язи; містити матеріал, передбачений програмою даного курсу, який дає можливість відпрацювати техніку виконання даного матеріалу.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

Назва розділів і тем		Кількість годин	Форма контролю
VI семестр			
1	Ретельне ознайомлення зі змістом навчальних програм з предметів спеціальності (Класичний танець, Народно-сценічний танець, Український танець, Сучасний та Сучасно бальний танець, Ансамбль, Історія хореографічного мистецтва, Історико-побутовий танець).	7	Конспект
2	Ознайомлення з календарно-тематичним планом та складання на основі навчальної програми календарно-тематичного плану з предметів спеціальності.	7	конспект
3	Складання планів на основі навчальних занять на основі календарно-тематичних планів з предметів спеціальності.	3	конспект
4	Ознайомлення з прикладами аналізів відвідування занять та аналіз відвідуваних занять.	3	конспект
ВСЬОГО		20	
VII семестр			
1	Підбір музичного матеріалу для складання комбінацій біля станка та на середині зали еподів та танців з класичного народно-сценічного та українського танців.	6	Усна доповідь
2	Складання комбінацій біля станка та на середині зали та <i>allegro</i> з класичного танцю.	6	Практичний показ
3	Складання комбінацій біля станка та еподів на середині зали з народно-сценічного танцю.	4	Практичний показ
4	Складання комбінацій біля станка та еподів на середині зали з українського танцю.	4	Практичний показ
ВСЬОГО		20	

Назва розділів і тем		Кількість годин	Форма контролю
VIII семестр			
1	Підготовка до складання тренажу і еподів із сучасного танцю.	2	Доповідь
2	Підготовка до складання тренажу і еподів із сучасного бального танцю.	2	Доповідь
3	Складання тренажу із сучасного танцю	2	Практичний показ
4	Складання еподів із сучасного танцю	4	Практичний показ
5	Складання тренажу із сучасного бального танцю	2	Практичний показ
6	Складання комбінацій із сучасного бального танцю.	2	Практичний показ
7	Підготовка до проведення відкритого навчального заняття.	4	Усна доповідь
8	Аналіз проведення відкритого навчального заняття.	2	Усна доповідь
ВСЬОГО		20	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Березова Г.* Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. – К.: Муз. Україна, 1990.
2. *Зайцев С.* Основи народно-сценічного танцю. – К.: Мистецтво, 1971.
3. *Базарова Н., Мей В.* Азбука классического танца. – Л.: Искусство, 1983.
4. *Зацепина К., Климов А., Рихтер К., Толстая Н., Фарманянц Е.* Народно-сценический танец. – М.: Искусство, 1976.
5. *Костровицкая В., Писарев А.* Школа классического танца. – Л.: Искусство, 1986.
6. *Костровицкая В.* 100 уроков классического танца. – Л.: Искусство, 1972.
7. *Курбат В., Мардарь М.* Молдавские народные танцы. – Кишинев, 1969.
8. *Мессерер А.* Уроки классического танца. – М.: Искусство, 1967.
9. *Стриганова В., Уральская В.* Современный бальный танец. – М.: Просвещение, 1978.
10. *Стуколкина Н.* Уроки характерного танца. – М.: ВТО, 1972.
11. *Тарасов Н.* Классический танец. – М.: Искусство, 1971.
12. *Ткаченко Т.* Народный танец. – М.: Искусство, 1971.
13. *Ткаченко Т.* Народный танец. – М.: Искусство, 1976.
14. *Чурко Ю.* Белорусские народные танцы. – Минск: Наука и техника, 1972.